

“

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

กฎหมายฉบับดังกล่าวมีขึ้นเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ต้องรับผิดทางละเมิด หากมีการกระทำความผิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่จะรับผิดชอบเฉพาะกรณีจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ส่วนกรณีการกระทำละเมิดอันนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เช่นเดียวกับกรณีเอกชนกระทำละเมิด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ จึงถือเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดฯ ฉบับดังกล่าว

ดังนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเจ้าหน้าที่ของ มศว กระทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่เจ้าหน้าที่/บุคคลภายนอก/หน่วยงานของรัฐ ถ้าการกระทำนั้นมาจากการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อ มศว ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว จะต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นหรือไม่ หากพบว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิด และ มศว สามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ แต่หากมิได้เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องรับผิด

”

องค์ประกอบของการกระทำละเมิด

1. ต้องมีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น (พิจารณาตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 คือ การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ทำให้เขาได้รับความเสียหาย)
2. ต้องเป็นการกระทำละเมิดโดยเจ้าหน้าที่
3. ต้องเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่
4. เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบเฉพาะกรณีที่ได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

คำนิยาม และมาตราที่สำคัญ

มาตรา 4 “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานอื่นใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

มาตรา 5 หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 6 ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐมิได้

ขั้นตอนดำเนินการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิด เจ้าหน้าที่

1

เมื่อมหาวิทยาลัยเกิดความเสียหาย

มีเหตุควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย
ให้อธิการบดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

อนึ่ง ในบางกรณีอาจมีการดำเนินการสอบหาข้อเท็จจริงก่อนมีการแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

2

หน้าที่ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ

- รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด
- เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิชี้แจงแสดงพยานหลักฐานว่า
 - ➔ ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่
 - ➔ ความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่

3

การรายงานความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ

- เสนอความเห็นต่ออธิการบดี หากเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบส่วนความรับผิด
- หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง
เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบและไม่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้กับมหาวิทยาลัย

4

อำนาจหน้าที่ของอธิการบดี

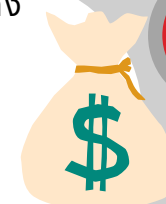
- พิจารณา วินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่
 - ➔ กรณีมีผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ให้ส่งสำนวนให้
คณะกรรมการคลังตรวจสอบต่อไป
 - ➔ กรณีไม่มีผู้ต้องรับผิดชอบให้ยุติเรื่อง โดยมหาวิทยาลัยต้องรายงาน
ความเสียหายที่เกิดขึ้นให้คณะกรรมการคลังทราบทุก 3 เดือน
- ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการคลังให้อธิการบดี
เตรียมออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องคดี
เพื่อไม่ให้ขาดอายุความ
- เมื่อคณะกรรมการคลังพิจารณาและแจ้งผลให้มหาวิทยาลัยทราบ
ให้อธิการบดีมีคำสั่งตามความเห็นคณะกรรมการคลัง

5

หน้าที่ของคณะกรรมการคลัง

- ★ ตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- ★ เรียกพยานหลักฐานหรือบุคคลมาให้
ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม
- ★ พิจารณาและแจ้งผลการตรวจสอบให้
มหาวิทยาลัยทราบ

6

สิทธิของผู้ต้องรับผิด

อุทธรณ์คำสั่งต่อมหาวิทยาลัยผู้ออกคำสั่ง
โดยมหาวิทยาลัยต้องพิจารณาคำอุทธรณ์
และแจ้งโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ที่มา : ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

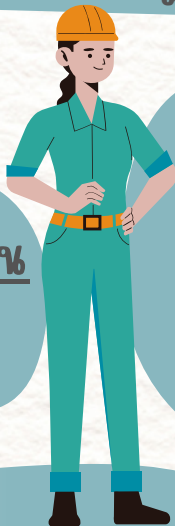

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อพ.76/2565

กรณี การกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือ
เจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่
ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สายไฟฟ้าแรงสูงเป็นทรัพย์สิน
ของหน่วยงานรัฐ ก.

หน่วยงานรัฐ ก. จึงมีหน้าที่ต้องคอยตรวจ
ตราบำรุงรักษาอุปกรณ์เพื่อให้อุปกรณ์
หรือกระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นทรัพย์สินอันเกิด
อันตรายได้ โดยสภาพเกิดการรื้อจาก
อุปกรณ์ จนเป็นอันตรายแก่ชีวิตของ
ประชาชนทั่วไป

เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ก. ละเลยไม่ตรวจตรา
บำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้า ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความ
ปลอดภัยตามหน้าที่ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ ที่ต้อง
ปฏิบัติ

เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับอันตราย
จากสายไฟฟ้าแรงสูงขาดถูกร่างกาย
ในขณะที่ขับจักรยานยนต์
จึงเป็นการทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี
ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420

หน่วยงานรัฐ ก. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่
ผู้ทำละเมิด จึงต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี
ตาม ป.พ.พ. มาตรา 437 วรรคสอง ประกอบกับมาตรา 5 วรรคหนึ่ง
แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539
ในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ระหว่างเจ้าพนักงาน
คำพาหะเดินทางของมารดาและภริยาของผู้ฟ้องคดี ค่าขาดรายได้จาก
การหยุดงานของมารดาและภริยาของผู้ฟ้องคดีตาม
ป.พ.พ. มาตรา 438 วรรคหนึ่ง, 444 วรรคหนึ่ง, 446 วรรคหนึ่ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ฉบับเต็ม

คำพิพากษาของศาลฎีกา เกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15723/2556

พนักงานขับรถของหน่วยงานรัฐ นำรถยนต์ของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น แม้เป็นเวลานอกราชการ ถือว่าเป็นความเสียหายที่เจ้าหน้าที่
ได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย
ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง

นาย ก
(พนักงานขับรถ)

ข้อเท็จจริง

นาย ก ตำแหน่งพนักงานขับรถในหน่วยงานราชการแห่งหนึ่ง
ได้รับมอบหมายให้ขับรถตู้เพื่อไปส่งเอกสาร ที่สำนักงานประมาณ
เมื่อนาย ก ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว นาย ก ได้ขับรถตู้กลับมา
ถึงที่ทำงานเวลาประมาณ 14.00 น. ถือว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ได้รับมอบหมาย
เสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งโดยปกติ นาย ก ต้องนำกุญแจรถไปส่งมอบให้แก่ นาง ข
เจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษา ซึ่งมีหน้าที่ดูแลควบคุมการใช้รถของหน่วยงาน

เวลา 15.00 น. นาง ข ได้โทรศัพท์หานาย ก เพื่อให้ นำกุญแจรถตู้มาส่งคืน แต่นาย ก
ไม่รับโทรศัพท์ จนกระทั่งเวลาประมาณ 17.00 น. ก่อนที่ นาง ข จะกลับบ้าน นาง ข
เห็นว่ารถตู้จอดเก็บในช่องจอดรถเรียบร้อยแล้วจึงเข้าใจว่า นาย ก กลับมาที่สำนักงานแล้ว
แต่ นาง ข ก็ไม่ได้โทรศัพท์ติดต่อให้นาย ก นำกุญแจรถตู้มาส่งคืนตามระเบียบ
ดังที่เคยปฏิบัติมา

นาง ข
(เจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษากุญแจรถ)

ต่อมาเวลา 18.00 น. นาย ก ได้นำรถตู้ของหน่วยงานกลับไปและไปดื่มสุรากับเพื่อน
จนกระทั่งเวลาประมาณ 23.00 น. จึงเดินทางกลับบ้านและเกิดเหตุรถชนกัน
ทำให้มีผู้ได้รับความเสียหาย ผู้เสียหายจึงฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นจำเลย
เพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

คำวินิจฉัย

กรณีดังกล่าวถือว่า นาย ก และ นาง ข ต่างฝ่ายต่างทอดธุระ
ขาดความสำนึกไม่ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ กระทำเสมือนหนึ่งว่าเป็นเรื่องปกติ
แสดงให้เห็นถึงการปล่อยปละละเลย ย่อหย่อนไม่ควบคุมการใช้รถให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ
แม้เหตุดังกล่าวเป็นเวลานอกราชการ เหตุละเมิดที่เกิดขึ้นจึงถือได้ว่าเป็นผลแห่งละเมิด
ที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่หน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบ
ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแล้ว
จะต้องไล่เบี้ยเอาแก่นาย ก และนาง ข ต่อไป

